

Vad man lärt av millionbranden.

Erfarenheterna från den nyligen timade stora branden hos Litografrusten ha diskuterats vid ett av Svenska brandskyddsföreningen anordnat möte i Teknologföreningens lokal. Statsrådet Lübeck satt som ordförande, och representanter för byggnadsstyrelsen, statens provningsanstalt, byggnadsnämnden, brandkåren, Teknologföreningens avdelning för husbyggnadskonst, byggnadsingenjörsföreningen, cement- och betongföreningarna, fastighetsägareföreningen, Litografrusten, vederbörande försäkringsbolag m. fl. voro närvarande.

Brandchefen A. Svinhufvud redogjorde för släckningsarbetets gång, och kapten Ragnar Götherström, brandskyddsföreningens sekreterare, erinrade om ett par liknande tilldragelser i utlandet. Sarröttibranden i Berlin och en nyligen inträffad eldsvåda i ett stort lagerhus i Hamburg. Han ansåg, att den explosionsartade karaktär, som branden hos Litografrusten delvis hade, till stor del berodde på den sannolikt avsevärda förekomsten av celluloidleksaker, gummi-föremål och andra synerligen brännbara saker. Vidare påpekade han en del olämpliga anordningar i byggnaden, vidtagna i uppenbar strid mot erkända regler, bl. a. den stora trätrumman, som gick genom alla våningarna och underlättade eldens spridning.

Professor Carl Forssell förklarade, att den armerade betongen med all säkerhet skulle ha bestått provet, om icke de oskyddade järnbalkarna hade varit. Dessa utvidgades genom värmen och blevo flera centimeter längre, varigenom betongpelarna i de övre våningarna brötos sönder. Att det icke gick på samma sätt i källarvåningarna berodde på, att pelarna där voro grövre. Någon anledning att till följd av det inträffade ändra föreskrifterna beträffande den armerade betongen förelåg icke, då den armerade betongen som sådan icke hade mankerat.

Civilingenjör Gunnar Catillon-Winbergh ville icke lägga huvudvikten vid de oskyddade järnkonstruktionerna, ehuru det givetvis var ett fel att de voro bara. Av fynd, som påträffats efter branden, hade framgått, att temperaturen varit ända till 600 å 800 grader. Man kunde icke begära, att betongkonstruktionerna skulle kunna hålla stånd i sådan värme, då järnet måste förlora en stor del av sin bärande förmåga. Civilingenjör Ragnar Schlyter var också av den meningen, att betongen hade förstörts genom upphettningen. En av de ingenjörer, som värderat skadorna för brandförsäkringsbolagens räkning, anställde en del jämförelser med branden vid masonitfabriken, där betongkonstruktioner hade gått till spillo genom värmen.

Man tycktes vid mötet allmänt vara av den uppfattningen, att vedertagna regler icke i allo blivit följda vid byggnadens inredning. Några anmärkningar mot betongens motståndskraft ansåg man icke kunna framställas. Branden hade visat, hur riskabla oskyddade järnkonstruktioner kunna vara, men det ansågs icke behöfligt att skärpa de föreskrifter som redan finnas. Särskilt arkitekt Wilhelm Klemming opponerade sig mot sådana skärpningar. Brandchefen Svinhufvud framhöll behovet av automatiska alarmanordningar i så stora komplex som detta. Elden hade av allt att döma pågått ganska länge, innan den blev upptäckt.
